

31.1014 נוהל הרחקת צוערים וצוערות מהשלמה חילית לקצונה

הגדרות

תוקף סעיפים 1 עד 40 מה-16 במארס 2000

1. בפקודה זו:

- א. "צוער" - חייל או חיילת שהם חניכים בהשלמה חילית לקצונה, ושהשלימו את הכשרתם הבסיסית לקצונה בבה"ד 1 או בבה"ד 12, או שהוסמכו על ידי הוועדה להסמכה לקצונה, כמפורט בהק"א 32-02-01 או צוערים שחטיבת הסגל אישרה להם להשתתף בהשלמה חילית לקצונה, לפני שהשלימו את הכשרתם הבסיסית לקצונה.
- ב. "ממ"ח" - מדריך מחלקה או בעל תפקיד מקביל, למעט בקורס קצינות פיקוד בו מתבצעות משימות הממ"ח על ידי המד"כ.
- ג. "מד"כ" - מדריך כיתה או בעל תפקיד מקביל.

כללי

- 2. נוהל הרחקת צוערים מקורס קצינים בסיסי, שייערך בבה"ד 1, ונוהל הרחקת צוערות מקורס קצינות בסיסי ומקורס פיקוד מפורטים בפ"מ 31.1012.
- 3. פקודה זו קובעת:

- א. סיבות להרחקת צוער מהשלמה חילית לקצונה;
- ב. אופן המעקב אחר הצוערים;
- ג. סמכויות ונהלים להרחקה;
- ד. אופן ערעור הצוער על ההחלטה להרחיקו;
- ה. נוהל למיצוי פוטנציאל הקצונה של צוערים שהורחקו.

הסמכות להרחיק צוער

- 3. הרשות המוסמכת להרחיק צוער מהשלמה חילית לקצונה, למעט בסוף הקורס, כמפורט בסעיפים 21 ו-22 לעיל (להלן - הרשות המוסמכת) היא:
 - א. קצין החיל הראשי שמנחה את הקורס מבחינה מקצועית - לגבי צוערים בהשלמות חיליות בחילות היבשה;
 - ב. רמ"ט פיקוד העורף - לגבי צוערים בהשלמות חיליות הנערכות במסגרת פיקוד העורף;
 - ג. מפקד בסיס ההדרכה שבמסגרתו מתבצעת השלמה חילית - לגבי צוערים בהשלמות חיליות הנערכות במסגרת חיל האוויר;
 - ד. מפקד בה"ד חיל הים - לגבי צוערים בהשלמות חיליות הנערכות במסגרת חיל הים.
- 4. על ההרחקה יחליטו באופן אישי בעלי התפקידים המנויים בסעיף 4 לעיל, לפי העניין, לאחר שמפקד בסיס ההדרכה - לגבי השלמה חילית הנערכת בחילות היבשה או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר ובחיל הים - לגבי השלמה הנערכת במסגרת חילות האוויר והים, ימליץ להרחיק את הצוער.
- 5. המלצת מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים, לפי העניין, להרחיק צוער, פרט להרחקה מסיבה רפואית, תתקבל לאחר דיון הרחקות שיתקיים בבסיס ההדרכה.

סיבות להרחקה

- 7. צוער יורחק מהשלמה חילית לקצונה מהסיבות האלה:

בלמ"ס

31.1014
פקודות מטכ"ל, 20 נבר' 83

א. סיבה רפואית:

1) צוער שחלה או שהתלונן על אי-יכולתו הגופנית להמשיך בקורס ייבדק על ידי רופא הבסיס שיקבע את מידת יכולתו של הצוער להמשיך ולהשתתף בקורס, ושיעריך את משך הזמן הדרוש להחלמתו (לגבי צוער שחלה).

2) לאור חוות דעתו של הרופא, יגבשו מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים הערכה לגבי יכולתו של הצוער להמשיך ולהשתתף בקורס, ולהשלים את הלימודים שהפסיד על מנת להשתלב בקורס לאחר החלמתו ברמה התואמת לרמת שאר הצוערים.

3) מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים יעבירו את חוות דעתו של רופא הבסיס, בצירוף המלצתו, לרשות המוסמכת הרלוונטית.

ב. סיבה משמעתית - אם הורשע צוער על ידי בית דין צבאי, קצין שיפוט או בית משפט אזרחי בעבירה כלשהי, ולדעת מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר יש להרחיקו בשל כך מהקורס.

ג. התקדמות בלתי מספקת - צוער שהתקדמותו אינה מספקת והוא מתקשה להשתלב במהלך הקורס מסיבות מקצועיות, כגון: רמת ניסיון צבאי או רמת ידע נמוכה הגורמות להתקדמות ולהישגים בלתי מספקים או לקשיים בקליטת החומר הנלמד.

ד. הרחקה עצמית:

1) צוער המבקש להרחיק את עצמו מהקורס יגיש את בקשתו למפקד בסיס ההדרכה, למפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים או למפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר, שיעבירוה, בצירוף המלצתו, לרשות המוסמכת להרחיק את הצוער.

2) הרחקת צוער מהקורס עקב בקשתו אינה הרחקה אוטומטית, וניתן לדחות את בקשתו.

3) צוער שבקשתו להרחיקו מהקורס התקבלה יוכרז כ- "לא מתנדב לקורס קצינים", כמפורט בהק"א 31-02-11.

4) צוער שבקשתו להרחיקו מהקורס התקבלה ושחזר בו, יוכל להשתתף במחזור נוסף של הקורס ממנו הרחיק את עצמו.

ה. אי-התאמה אישית - צוער שיאותר כבלתי אמין או כבלתי מתאים לקצונה.

מעקב

8. המדריכים ומפקד הקורס יקיימו מעקב שיטתי וצמוד אחר הצוערים. המעקב יקיף את כל מגוון הפעילויות בתקופת ההכשרה.

9. מטרת המעקב היא לאמוד את רמת הצוערים ולכוונם לשיפור הישגיהם, תוך הפחתה, ככל האפשר, של לחץ ושל מתח נפשי בקרב החניכים.

10. בקורסים הנמשכים חודש, לפחות, יקיימו מפקדי הקורס והממ"חים שני ראינות, לפחות, לצוערים בשלבים השונים של הקורס, בהם יעדכנו אותם על רמת הישגיהם בקורס.

11. בפני צוער שרמת הישגיו אינה מספקת יפורטו הליקויים, על מנת לאפשר לו לשפר את הישגיו.

12. החליט הממ"ח כי לפי הישגי הצוער יש להרחיקו מהקורס - יעביר את הנושא לבחינה נוספת של מפקד הקורס.

13. מפקד הקורס, על סמך חוות דעת של הממ"ח, יחליט אם לעקוב אישית אחר הצוער פרק זמן נוסף או אם להביא את המקרה לדין הרחקות בפני מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים.

14. מפקד הקורס יודיע את החלטתו לצוער.

15. צוער שהחליטו להעמידו בפני ועדת הרחקה יופנה, בהתאם להחלטת מפקד הקורס, לפני דיון ההרחקה, לשיחה עם פסיכולוג הבסיס (בבסיסים בהם קיים פסיכולוג) או עם הפסיכולוג החילי.

בלמ"ס

דיון להרחקת צוערים

16. הדיון להרחקת צוערים ינוהל על ידי מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד בה"ד חיל הים, בהשתתפות:
- א. סגל הקורס (מפקד הקורס והממ"ח של מחלקת הצוער).
 - ב. ראש הענף שבמסגרתו מתנהל הקורס.
 - ג. נציג הרשות המוסמכת להרחקת צוער שדרגתו סא"ל, לפחות.
 - ד. פסיכולוג בסיסי או פסיכולוג חילי, לפי החלטתם של מפקד בסיס ההדרכה, מפקד בה"ד חיל הים או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר.
 - ה. נציג מפקדה ממונה או נציג מז"י-מחלקת החוגרים.
17. להלן סדר הדיון לגבי כל צוער:
- א. הממ"ח יפרט את הסיבות להמלצתו להרחיק את הצוער.
 - ב. מפקד הקורס ימסור את חוות דעתו להמלצה.
 - ג. נציג הרשות המוסמכת יציג נתונים על עברו של הצוער וימסור פרטים על התפקיד בו ישובץ הצוער לאחר עזיבתו את הקורס (אם הדבר ידוע). מידע זה יילקח בחשבון בעת קבלת ההחלטה לגבי הרחקת הצוער.
 - ד. הצוער יזומן לחדר הדיון לצורך ראיון המפקד. מטרת הראיון היא לעמוד על טיבו של הצוער ועל הסיבות שעוררו את הצורך להביא את הצוער לדיון הרחקות, חזאת בנוסף לנתונים שהוצגו על ידי הממ"ח ועל ידי מפקד הקורס. במהלך הראיון יפורטו בפני הצוער הטענות שהועלו נגדו, ותינתן לו אפשרות להגיב עליהן.
 - ה. לאחר הראיון, יגבשו מפקד הבסיס, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר את המלצתם (כולל ציון סיבות ההרחקה), וימסרו אותה, בעצמם, לצוער.

מועד הדיון

עודכן ביום 27 בפברואר 2023

18. הדיונים להרחקת צוערים ייקבעו, לפי הצורך ובהתאם למשך הקורס, על ידי מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים, שיודיעו על כך לרשות המוסמכת.
19. הרשות המוסמכת שבפניה מתקיים דיון ההרחקה אחראית להודיע לכל המשתתפים, לאחר קבלת עדכון ממפקד בסיס ההדרכה, ממפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים או ממפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר, כאמור בסעיף 18 לעיל, על קיום דיון ההרחקה שבוע ימים מראש, לפחות.
20. להודעה תצורף רשימה שמית של המועמדים להרחקה, כדי לאפשר למשתתפים להתכונן לדיון. ברשימה יופיעו נתונים על עברו של כל צוער ועל שיבוצו המיועד.
21. ככלל, יש להימנע מהרחקות מסיבת התקדמות בלתי מספקת או מסיבה רפואית בשבועיים האחרונים של הקורס (או בשבוע האחרון - לגבי קורסים שמשכם קצר משמונה שבועות). דיון הרחקה, מסיבות אלה, בסוף הקורס יתקיים רק לפי ממצאים שנתגלו במועד מאוחר ושמחייבים, לדעת מפקד הבסיס, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר, להמליץ על הרחקה מהקורס.
22. הרחקה בסוף הקורס, כאמור לעיל, תהיה באישור אחד מאלה: ראש אכ"א, ראש אט"ל, ראש אמ"ן, מפקד ז"י (או קצין בדרגת אלוף שהוסמך מטעמו), מפקד פיקוד העורף, ח"א-ראש להק כוח האדם או ח"י-ראש מספן כוח האדם, בהתאם לחיל שבמסגרתו נערכת ההשלמה החילית לקצונה.

תוצאות דיון הרחקה

23. החליטו מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים שלא להמליץ בפני הרשות המוסמכת על הרחקת הצוער - ימשיך הצוער להשתתף בקורס.
24. החליטו מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים להמליץ בפני הרשות המוסמכת על הרחקת הצוער - יזומן הצוער לראיון אישי בפני הרשות המוסמכת.

25.

א. הרשות המוסמכת תקיים את דיון ההרחקה ותקבע את החלטתה, אם להרחיק את הצוער, בתוך ארבעה ימים ממועד קבלת ההמלצה. לגבי צוער שהוחלט להרחיקו, תציין הרשות המוסמכת את המלצתה לגבי המשך הכשרתו, כמפורט בהמשך פקודה זו. צוער שהוחלט להרחיקו לא ימשיך לשאת את נשקו האישי לאחר מסירת ההחלטה של הרשות המוסמכת.

ב. לגבי צוער בהשלמה חילוית בחיל האוויר, שהחליטה הרשות המוסמכת להרחיקו, תכונס ועדת הערכה ברשות רמ"ח תכנון ומקורות כוח אדם ובהשתתפות נציג מחלקת קצינים, רע"ן מקורות, סוציולוג חילי וקצין מיון חילי. ועדה זו היא שתחליט לגבי המשך הכשרתו, כמפורט בהמשך פקודה זו.

26. ההחלטה תימסר לידיעת הצוער ולידיעת מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים.

27. מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים חייבים להודיע לצוער שהוא זכאי לערער על ההחלטה להרחיקו מהקורס, בפני אחד מאלה: ראש אכ"א, ראש אט"ל, ראש אמ"ן, מפקד ז"י (או קצין בדרגת אלוף שהוסמך מטעמו), מפקד פיקוד העורף, ח"א-ראש להק כוח האדם או ח"י-ראש מספן כוח האדם, לפי האגף או לפי החיל שבמסגרתם נערכת ההשלמה החילוית לקצונה.

ערעורים

28. צוער הסבור שההחלטה להרחיקו לא מוצדקת יוכל לערער בפני אחד מהגורמים המפורטים בסעיף 27 לעיל.

צוער שההחלטה להרחיקו מההשלמה החילוית אושרה על ידי אחד מהגורמים האמורים בסעיף 27, לא יוכל לערער על ההחלטה.

29. צוער הרוצה לערער על ההחלטה להרחיקו, יוכל לערער, בתוך 24 שעות מקבלתו את ההחלטה, בפני הרשות המוסמכת.

30. הרשות המוסמכת תעביר את הערר, בצירוף השיקולים שהביאו להחלטה להרחיק את הצוער, לאחד הגורמים המפורטים בסעיף 27 לעיל, בהתאם לחיל שבמסגרתו נערכת ההשלמה החילוית לקצונה.

31. הטיפול בערעור, לרבות קבלת ההחלטה הסופית, יסתיים בתוך 48 שעות ממועד קבלת הערעור על ידי הרשות המוסמכת, ויובא לידיעת הרשות המוסמכת והצוער.

32. צוער שהגיש ערעור על ההחלטה להרחיקו ימשיך להשתתף בקורס עד לקבלת ההחלטה בעניין ערעורו.

נטילת נשק אישי מצוער שהורחק

33. החליטה הרשות המוסמכת על הרחקת צוער מההשלמה החילוית והחייל לא ערער על ההחלטה או שערעורו נדחה - תורה הרשות המוסמכת ליטול לאלתר את נשקו האישי של הצוער המורחק.

נוהל למיצוי פוטנציאל קצונה של צוערים שהורחקו מההשלמה חילוית

34. החליטה הרשות המוסמכת על הרחקת צוער מההשלמה החילוית, והחייל לא ערער על ההחלטה או שערעורו נדחה - תעביר הרשות, לאחר חלוף המועד לערעור או מועד קבלת ההחלטה בו, דיווח לחטיבת הסגל-הענף המתאים על ההרחקה, וזאת בנוסף לטופס דיווח על הרחקת חניך (טופס 820), שישלחו מפקד בסיס ההדרכה, מפקד ביה"ס לקצינים בחיל האוויר או מפקד ביה"ס לקצינים בחיל הים לרשות המוסמכת.

בסיום ההשלמה החילוית יעבירו הבה"ד או ביה"ס למפקדה הממונה ולחטיבת הסגל דוח המרכז את שמות המורחקים מההשלמה החילוית. חטיבת הסגל תחליט על המשך מסלול השירות של החייל לאחר בחינת המלצת הרשות המוסמכת, כמפורט להלן.

35. הרשות המוסמכת תפרט בדיווחה את הסיבות שהביאו להרחקת הצוער, ותמליץ לגביו על אחת מהאפשרויות האלה:

א. הצוער יזומן למחזור אחר של ההשלמה ממנה הורחק. מועד ההשלמה יצוין, הזימון יהיה באחריות החיל (או באחריות מז"י - לגבי צוערים מחילות השדה).

בלמ"ס

31.1014
פקודות מטכ"ל, 20 נבר' 83

- ב. הצוער יופנה להשלמה חילוית במסלול אחר באותו חיל, תוך ציון המסלול המומלץ ומועד ההשלמה. הזימון יהיה באחריות החיל (או באחריות מז"י - לגבי צוערים מחילות השדה).
- ג. הצוער יופנה להשלמה חילוית במסלול אחר ובחיל אחר, תוך ציון המסלול המומלץ. ההעברה תאושר ותבוצע באמצעות חטיבת הסגל, לאחר שהצוער התייצב בחטיבת הסגל (למעט העברה בין חיל לחיל בחילות השדה).
- ד. הצוער ישובץ כחוגר ויופנה לבקו"ס-מדור המעבר לשיבוץ מחדש, אך ורק באישור חטיבת הסגל ובהפנייתה, וזאת לאחר שנבדקו כל האפשרויות למיצוי פוטנציאל הקצונה שלו, כאמור בסעיף 38 להלן.
36. הרשות המוסמכת תדווח לחטיבת הסגל על כל מקרה של הרחקה מהשלמה ומעבר להשלמה אחרת, אף אם הדבר ייעשה בתוך החיל (כולל העברה בין חיל לחיל בחילות השדה).
37. הטיפול בצוער שהורחק ושהרשות המוסמכת המליצה להפנותו להשלמה חילוית בחיל אחר, יהיה כמפורט:
- א. הרשות המוסמכת תעביר את סיכום הראיון עם הצוער, בו תצוין ההשלמה המומלצת לאישור חטיבת הסגל-מדור הקורסים ולידיעת מפקדת קצין החיל הראשי שבמסגרתו נערך הקורס המוצע.
- ב. חטיבת הסגל תבדוק את נתוני הצוער, ואם ניתן לאשר את השתתפותו בקורס המוצע, תדווח על כך לחיל בו מושם הצוער, ותורה לחיל שבמסגרתו נערך הקורס המיועד לזמן את הצוער לראיון.
- ג. סיכום הראיון יופץ לידיעת חטיבת הסגל והחיל בו מושם הצוער. אם אושרה ההכשרה המוצעת בסיכום הראיון, תזמן חטיבת הסגל את הצוער בהתאם.
- ד. ככלל, צוער שהורחק מהשלמה ושהועבר להשלמה חילוית בחיל אחר יחויב ביתרת שירות (עקב הכשרתו לקצונה), כנהוג בחיל אליו הועבר.
- חייב יתרת שירות שונה מהאמור לעיל טעונה אישור חטיבת הסגל בתיאום עם מפקדת החיל אליה הועבר הצוער.
- ה. צוער בהשלמה חילוית בחיל האוויר או בחיל היס שהורחק מההשלמה בשל סיבה משמעתית, בשל התקדמות בלתי מספקת או בשל מגבלות רפואיות, ושסיים השלמה בחיל אחר - יחויב בשירות קבע על-פי הנהוג בחיל אליו הועבר.
38. צוער שהורחק מהקורס ושנקבע לגביו כי ישובץ כחוגר:
- א. יזומן לראיון בחטיבת הסגל, ובראיון זה ייקבע, אם ניתן יהיה בכל זאת לשולחו להשלמה חילוית אחרת או אם ישובץ כחוגר.
- ב. החלטה על המשך הכשרתו לקצונה של צוער, שהומלץ על ידי הרשות המוסמכת להיות משובץ כחוגר, טעונה אישור של רח"ט הסגל.
39. צוער שהורחק מהשלמה חילוית, ושמסרב להישלח להשלמה חילוית חוזרת או אחרת (בלי שיידרש להאריך התחייבותו לשירות קבע ובלי שיידרש להתחייב לשירות סדיר נוסף עקב ההכשרה החדשה), יוכרז כ"לא מתנדב לקורס קצינים", כמפורט בהק"א 31-02-11.
40. חטיבת הסגל תנהל מעקב אחר המורחקים מההשלמות החילויות, במגמה להבטיח ניצול מרבי של פוטנציאל הקצונה הטמון בהם.

31.1015 בוטלה (בחוזר מספר 96)

31.1016 בוטלה (בחוזר מספר 103)

בלמ"ס